

- Bohumil Hrabal: Veřejná sebevražda [2-7]
Karel Pecka: Měsíční světlo [8-19]
Miroslav Červenka: Akrostichy [20]
Eva Kantůrková: Nad hrobem TGM [21-22]
Ivan Klíma: PEN REDIVIVUS [23-24]
Jan Dobrovský: O způsobu diskuse [25-26]
mf: Co si přál Petr Pujman [27-29]
Ivan Kadlečík: Epištola zosnulému [30-33]
Ivan Hoffman: Greening the reds?! [34-35]
Ivan Kadlečík: Vážený pán redaktor [36-37]
Adolf Müller: Vážený pane Neffe [38-39]
K rukám předsedy ZV ROH [40-45]
Jiřina Šiklová: Šedá zóna a budoucnost disentu v Československu [46-55]
Jan Trefulka: Kvalifikované omyly, nekvalifikovaná snění [56-63]
Zdeněk Urbánek: Dovoluji si nesouhlasit /září 1989/ [64-75]
Zdeněk Urbánek: Dovoluji si nesouhlasit /červenec a srpen 1989/ [76-83]
Josef Zumr: Ideová inspirace Bohumila Hrabala [84-99]
Milan Jungmann: Spor o Hrabala v hrabalovském sborníku [100-112]
Václav Daniel: Cena za svobodu [113-115]
Eva Kantůrková: Šalda dvakrát vydáný [116-120]
Iva Kotrlá: Z Katalogu čtenářských záznamů [121-128]
Jana Červenková: Milá Lenko [129-132]
Lenka Procházková: Stará vesta [133-134]
Ivan Kadlečík: Milenky [135-137]
Ivan Kadlečík: Poviedky [138-139]
Ludvík Vaculík: Srpnový den [140-142]

ZÁŘÍ 1989

Po nemalém úsilí se podařilo po devatenácti letech spánku probudit znovu k životu Čs. PEN. Podnět k tomu dal dopis dvaceti devíti českých spisovatelů a překladatelů (původně dopis podepsalo i několik slovenských spisovatelů, ale protože se slovenští spisovatelé rozhodli ustavit vlastní centrum, už se na dalších jednáních českého centra nepodíleli). Dopis byl odeslán výboru Čs. centra PENu a jeho tajemnici Martě Kadlečkové. Z dvaceti devíti podepsaných bylo pět členů PENu - zbylí vyjadřovali ochotu pomoci obnovit naše centrum. Kromě zmíněného dopisu vznikl ještě dopis jiné skupiny autorů (vesměs členů Svazu spisovatelů), ten však ignoroval stávající centrum (nejspíše z naznalosti) a oznamoval přímo do Londýna Mezinárodnímu sekretariátu ochotu ustavit nové centrum.

Dne 22. 6. se sešel výbor Čs. centra. Protože z původního výboru zvoleného před dvaceti lety zůstali v Československu anebo vůbec na živu jen Jiří Mucha, Ema Řezáčová, Josef Nesvadba, Fr. Kafka, Lumír Čivrný a Hela Volanská, přičemž Jiří Mucha se měl vrátit do Československa až v září a Hela Volanská se pro nemoc trvale nemohla zúčastňovat schůzi, navrhla Marta Kadlečková pozvat na první schůzi výboru i pět členů PENu, kteří podepsali zmíněný dopis výboru. Šlo o Hanu Bělohradskou, Mir. Holuba, I. Klímu, K. Šiktance a Zdenka Urbánka. Schůze se rovněž zúčastnil Václav Havel, o němž v té chvíli nikdo s jistotou nemohl říci, zda byl či nebyl těsně před zastavením činnosti Čs. centra zvolen do výboru. (Je třeba si uvědomit, že většina dokumentů z období před dvaceti lety je ztracena a všechny údaje se pracně rekonstruovaly).

Výbor na své schůzi rozhodl o tom, že oznámí Mezinárodnímu sekretariátu svoje odhodlání obnovit činnost. Informoval o tom i ministry kultury a předsedu Čs. svazu spisovatelů. Rozhodl také, že urychleně přijme nové členy (členů schopných ještě nějak přispět k práci organizace, zbylo stěží deset), nejprve ty, kteří podepsali zmíněný dopis, později další členy (především signatáře druhého dopisu), rozhodl se svolat na prvního srpna valnou hromadu a rozšířit výbor tak, aby byl usnášeníschopný. (Podle stanov je výbor usnášeníschopný sejde-li se aspoň pět jeho členů.) Hlavním kritériem pro přijímání (při vši tolerantnosti a respektování nepolitického charakteru organizace) by pochopitelně mělo být, zda se nový člen svým chováním, obsahem své tvorby nebo svou činností nedostal do rozporu se zásadami, které pro členství stanoví Mezinárodní charta PENu. Kopie Charty byla také zaslána všem, kteří se ucházeli o členství. Poněvadž situace české literatury je sotva srovnatelná se situací, v níž se nacházejí ostatní národní literatury v zemích, kde pracují jednotlivá centra, budou i současné úkoly Čs. centra specifické. Čs. PEN by měl, podle mínění výboru, přispět k tomu, aby se vytvořil prostor, v němž by se setkávali všichni tvůrci české literatury, nezávisle na zemích, kde tvoří, nezávisle na tom, zda až dosud směli či nesměli publikovat. Dále by měl PEN usilovat o to, aby zmizelo vše, co činí situaci české literatury nenormální, a konečně dát podnět k tomu, aby se co nejrychleji vyřešila sociální postavení autorů (zvláště starší generace), které postihly zákazy minulých let. Výbor se shodl na tom, že jediným vhodným kandidátem na předsedu je Jiří Mucha.

Krátce před Valnou hromadou pozval český ministr kultury členy původního výboru (z nich se mohli dostavit pouze čtyři) a hovořil s nimi o práci PENU. O setkání vyšlo komuniké, jež

poněkud překvapilo i účastníky schůzky - nicméně ministerstvo vzalo na vědomí, že PEN obnovuje svoji činnost, a slíbilo, pokud o to naše centrum projeví zájem, práci PENu podpořit.

Dne prvního srpna, byť s jistými komplikacemi, se sešla část členstva českého centra v bytě Jiřího Muchy. Na schůzi byli rovněž pozváni ti, kteří podepsali dopis adresovaný výboru a také několik signatářů dopisu do Londýna. Po rozpravě, zda schůze se může považovat za valnou hromadu anebo jen za pracovní setkání, bylo nakonec přijata důležité dokumenty a usnesení. Především bylo schváleno rozšíření výboru, který byl doplněn ještě o Václava Havla. Členy stávajícího výboru tedy jsou: Předsedou zvolen Jiří Mucha. Členové výboru: H. Bělohradská, L. Čivrný, V. Havel, Mir. Holub, Fr. Kafka, I. Klíma, J. Nesvadba, E. Řezáčová, K. Šiktanc, H. Volanská, Zd. Urbánek. Schůze přijala dopisy centrům Polskému, Maďarskému, Litevskému a Ruskému, v nich vyjádřila náš dík za nedávnou podporu, dopis Mezinárodnímu sekretariátu, kde jsme se mimo jiné připojili k těm, co již vyjádřili svůj odpor k počínání iránských představitelů vůči S. Rushdiemu, a dopis prezidentu Husákoví, v němž jsme požadovali milost pro Ivana Jirouse. Bylo rovněž přijato rozsáhlé komuniké, jehož část zveřejnila ČTK, a celé jej přinesly světové agentury. Rovněž hned na schůzi přijal výbor nové členy. (Protože někteří z pozvaných byli před schůzí zadrženi, nemohli tedy přinést svoji přihlášku, byli přijati až na schůzi výboru dne 13. září).

Pro zajímavost uvádím jména všech nových členů v pořádku tak, jak byli za sebou přijati: P. Šrut, K. Houba, Jos. Schvarz, Jar. Kořán, A. Berková, Fr. Nepil, J. Štroblová, Jos. Hiršal, B. Grögerová, V. Körner, Jos. Šimon, M. Žantovský, J. Červenková, P. Prouza, M. Uhde, Jar. Veis, M. Macourek, E. Kriseová, O. Neff, J. Žáček, K. Hyršlová, M. Kadlečíková, K. Steigerwald, J. Velek, D. Sedlická, K. Pecka, Jos. Topol, Jan Trefulka, M. Jungmann, M. Šimečka, J. Suchý.

Na schůzi byly také zvoleny čtyři komise: organizační, členská, programová a sociální, v nich již budou pracovat nově přijatí členové.

Je pochopitelné, že Čs. centrum musí co nejrychleji připravit materiální podmínky pro to, aby vůbec mohlo legálně vyvíjet činnost. Jednotlivé komise mají dále za úkol připravit podklady pro jednání s úřady. Tedy jak seznam knih, které nemohly z důvodů mimoliterárních vyjít, tak údaje o sociálním postavení spisovatelů postižených zákazy. Kromě toho chce PEN ve spolupráci s Realistickým divadlem připravovat jednou či dvakrát do měsíce pravidelné večery věnované jednotlivým autorům, pochopitelně i autorům, jejichž díla zatím z mimoliterárních důvodů nevycházela.

Úsilí obnovit činnost Čs. centra vzbudilo velkou pozornost a - jak tomu bývá - i velmi protichůdné pocity a názory. Jsem přesvědčen, že právě v případě PENu se daří něco, co se nepodařilo v žádném jiném případě - vznikla, či přesněji: obnovila se organizace, kde se už nyní setkávají lidé zcela rozdílných názorů, tvůrci, jejichž postoje se v nedávné minulosti lišily natolik, až se zdálo, že takové setkání snad ani nebude možné. Jenže bez setkání nemůže začít dialog. Práce našeho PENu, jak doufám, dokáže, že takový dialog je nejen možný ale i smysluplný.

Ivan Klíma